

Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri

Yazar

Doç.Dr. Gönül KIRCAALİ-İFTAR

ÜNİTE

2

Amaçlar

Bu üniteyi çalıştıktan sonra;

- kaynaştırma kavramını ve dayanaklarını öğrenebilecek,
- en az kısıtlayıcı eğitim ortamı kavramını anlayabilecek,
- kaynaştırmanın yararları hakkında görüş kazanabilecek,
- kaynaştırmanın başarılı olmasının koşullarını öğrenebilecek,
- destek özel eğitim hizmetleri hakkında bilgi edinebileceksiniz.

İçindekiler

- Giriş 17
- Kaynaştırma Kavramı 17
- Kaynaştırmanın Yararları 18
- Kaynaştırmayı Başarıya Ulaştıran Etmenler 19
- Destek Özel Eğitim Hizmetleri 22
- Özet 24
- Değerlendirme Soruları 24
- Yararlanılan ve Başvurulabilecek Kaynaklar 25

1. Giriş

Son yıllarda engelli öğrencilerin özel eğitim gereksinimlerinin, onları normal yaşitlarından ayırmadan normal eğitim ortamlarında karşılanması, geniş uygulama alanı bulmuştur. Kaynaştırma adı verilen bu uygulama, çoğu kez engelli öğrencilerin normal sınıflara yerleştirilmesiyle başlayıp biten bir süreç olarak anlaşılmaktadır. Oysa kaynaştırma, engelli öğrencinin normal sınıfa yerleştirilmesinin yanı sıra çeşitli düzenlemeleri gerektiren oldukça teknik bir uygulamadır.

Bu ünite de kaynaştırma uygulamalarının gerekçesi ve başarılı bir kaynaştırma uygulamasının koşulları açıklanacaktır.

2. Kaynaştırma Kavramı

Özel eğitimin ilk ortaya çıktığı dönemlerde, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimleri yatılı ya da gündüzlü özel eğitim okullarında yürütülmekteydi. Sonraları, normal okullar içinde özel sınıflar (zihin engelliler sınıfı, görme engelliler sınıfı, vb.) açıldı. Ancak giderek, özel gereksinimli öğrencilerin normal yaşitlarından ayrılarak özel eğitim ortamlarına yerleştirilmeleri sorgulanmaya başlandı. Bu sorgulamanın temelinde yatan pek çok varsayım vardı. Bu varsayımlardan belli başlıları şunlardır:

- Özel gereksinimli öğrencileri normal yaşitlarından ayırmak insan haklarına aykırıdır.
- Ayrı eğitim ortamlarında sağlanan özel eğitim hizmetleri, özel gereksinimli öğrencilerin normal toplum yaşamına uyum sağlamalarını zorlaştırmaktadır.
- Genel eğitim ile özel eğitim arasında, sanıldığı kadar büyük bir fark yoktur; etkili öğretim yöntemlerinin büyük bir çoğunluğu, tüm öğrencilerde işe yaramaktadır.
- Bazı özel gereksinimli öğrencilerin eğitim gereksinimleri normal eğitim ortamlarında, özel eğitim ortamlarına kıyasla daha iyi karşılanabilir.

Bu varsayımlardan hareketle, başta bazı Kuzey Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, pek çok ülkede, özel gereksinimli öğrencilerin normal eğitim ortamlarında eğitilmesi uygulaması yaygınlaştı.

Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilerin, normal öğrencilerin devam ettiği eğitim ortamlarında (normal anaokulu, normal ilköğretim okulu, vb.) eğitilmesidir.

Kaynaştırma uygulaması, her türde ve düzeyde engele sahip öğrenciler için söz konusu olabilmektedir. Özel gereksinimli öğrencilerin, genel öğrenci nüfusu içindeki oranları dikkate alındığında, bir sınıfa birkaç özel gereksinimli öğrenciden fazlasının düşme olasılığı azdır. Dolayısıyla, kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaşmasının önemli bir niceliksel sakıncası bulunmamaktadır.

Sınıfınızda ya da okulunuzda kaynaştırma uygulaması var mı?

Hangi öğrencilerin kaynaştırılacağına karar verirken, en az kısıtlayıcı eğitim ortamı ilkesinden hareket etmek önerilmektedir.

En az kısıtlayıcı eğitim ortamı ilkesi, bir özel gereksinimli öğrencinin, hem normal yaşlılarıyla olabildiğince fazla birarada bulunmasını, hem de eğitim gereksinimlerinin en iyi şekilde karşılanmasını sağlayacak eğitim ortamına yerleştirilmesi gerektiğini öne süren ilkedir.

Özel eğitim ortamlarını, yaşlılarla birarada bulunma düzeyine göre, en fazla kısıtlayıcıdan başlayıp en az kısıtlayıcıya doğru şöyle sıralayabiliriz:

- Yatılı özel eğitim okulu
- Gündüzlü özel eğitim okulu
- Normal okul bünyesinde özel sınıf
- Normal okul bünyesinde normal sınıf (kaynaştırma)

Bir özel gereksinimli öğrenciyi, en az kısıtlayıcı eğitim ortamına, diğer bir deyişle, eğitim gereksinimlerinin en üst düzeyde karşılanacağı ve normal yaşlılarıyla en fazla birarada bulunacağı eğitim ortamına yerleştirmek gerekir. Tüm özel gereksinimli öğrencilerin özellikleri dikkate alındığında, çoğu özel gereksinimli öğrenci için en az kısıtlayıcı eğitim ortamı kaynaştırmadır. Ancak, eğitim gereksinimleri normal sınıfta karşılanamayan özel gereksinimli öğrencilerin, daha fazla kısıtlayıcı eğitim ortamlarından birine yerleştirilmeleri kaçınılmazdır.

Kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaşması, kaynaştırmanın etkililiğine ilişkin bilimsel araştırmaların da yaygınlaşmasına yol açmıştır. Yapılan araştırmaların çoğu, kaynaştırmanın, pek çok özel gereksinimli öğrencide, ayrı özel eğitim ortamlarında sağlanan eğitimden daha yararlı olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Kaynaştırma uygulamalarına ilişkin olarak sizin görüşünüz ve okulunuzdaki diğer öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

3. Kaynaştırmanın Yararları

Kaynaştırma uygulamasının, gerek kaynaştırılan öğrenciye, gerekse çevresine pek çok yararı vardır. Bu yararları belli başlıları şöyle gruplanabilir:

Kaynaştırmanın özel gereksinimli öğrencilere yararları:

- Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilerin, içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırır.
- Normal öğrencilerin davranışları, özel gereksinimli öğrencilere model olur.

Kaynaştırmanın normal öğrencilere yararları:

- Kaynaştırma sınıfındaki normal öğrenciler, bireyler arasında varolan farklılıklara karşı daha hoşgörülü olmayı öğrenirler.
- Kaynaştırma, normal öğrencilerin işbirliği ve yardımlaşma becerilerini artırır.

Kaynaştırmanın normal sınıf öğretmenlerine yararları:

- Kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle yürüttükleri çalışmalar (örneğin, eğitim programlarının bireyselleştirilmesi), öğretmenlik bilgi ve becerilerine katkıda bulunur.
- Kaynaştırma uygulamaları, kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin diğer personelle iletişim ve işbirliğini artırır.

Kaynaştırmanın anne-babalara yararları:

- Özel gereksinimli çocuklarının normal eğitim ortamına devam ediyor olması, anne-babalara moral verir ve onları çaba göstermeye güdüler.

4. Kaynaştırmayı Başarıya Ulaştıran Etmenler

Kaynaştırma uygulamalarının başarıya ulaşması için, eğitim ortamının bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu bölümde, kaynaştırmanın başarıya ulaşmasında önemli olan belli başlı etmenler yer almaktadır.

4.1. Öğretmenin ve Okul Personelinin Kaynaştırma Yaklaşımını Benimsemesi

Kaynaştırma sınıfı öğretmeni kaynaştırmanın, özel gereksinimli öğrencilerin hakkı olduğuna inanmalıdır ve gerekleri yerine getirildiğinde başarıya ulaşacağına güvenmelidir. Ayrıca öğretmen, kaynaştırmada ortaya çıkabilecek sorunları gidermede gerekli çabayı göstermeye ve başkalarıyla işbirliği yapmaya hazır olmalıdır.

Benzer şekilde, başta yöneticiler olmak üzere tüm okul personeli, özel gereksinimli öğrencilerin normal eğitim ortamlarında eğitime haklarına saygı göstermeli ve kaynaştırmanın yararlarına inanmalıdır. Okul yönetimi, kaynaştırma öğrencisi için gerekli hizmetlerin ve araç-gereçlerin sağlanmasında sınıf öğretmenine destek olmalıdır. Ayrıca, okul personeli, kaynaştırma öğrencisinin tüm okul tarafından kabulünde de üzerini düşeni yapmalıdır.

Okulunuzda kaynaştırma yaklaşımının benimsenmesinde ne gibi güçlükler görüyorsunuz? Sıralayınız.

4.2. Kaynaştıırma Sınıfının Hazırlanması

Kaynaştıırmanın başarılı olmasının en önemli koşullarından biri de, özel gereksinimli öğrencinin normal sınıfa tam olarak kabul edilmesidir. Sınıftaki öğrenciler, kaynaştıırma öğrencisinin sahip olduğu farklılıkların (örneğin, işitme zorluğu, öğrenme zorluğu, konuşma zorluğu, vb.), her insanda var olan bireysel farklılıklara benzerlik gösterdiğini anlamalıdır. Ayrıca, kaynaştıırma öğrencisinin o sınıfta bulunma hakkının diğer öğrencilerle aynı olduğu konusunda kuşku olmamalıdır. Öğrenciler, kaynaştıırma öğrencisine sağlayacakları yardımın, kendilerinin de akademik ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayacağını bilmelidirler. Kaynaştıırma uygulaması başlamadan önce kaynaştıırma sınıfının hazırlanması, tüm bunların gerçekleşmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynaştıırma sınıfı öğretmeni, kaynaştıırılacak özel gereksinimli öğrenci kaynaştıırma sınıfına gelmeden önce, sınıftaki öğrencilerle “özel gereksinime sahip olma” konusunda bir ders yapabilir. Bu derste, öğrencilerin özel gereksinimli bireylerle deneyimleri, özel gereksinimli bireylerle ilgili duygu ve düşünceleri, özel gereksinimli bireylerle benzerlikleri, özel gereksinimli bireylere yardımcı olmak için neler yapabilecekleri gibi genel konular yer alabilir. Daha sonra ise, sınıfa bir özel gereksinimli öğrencinin geleceği açıklanabilir ve bu öğrenci ile ilgili bilgi verilebilir. Özel gereksinimli öğrenci ile ilgili bilgiler aşığıdaki noktaları içermelidir:

- Kaynaştıırılacak öğrencinin yaş, cinsiyet, fiziksel görünüm gibi özellikleri
- Kaynaştıırılacak öğrencinin zorluk çektiği alanlar (örneğin, görme, öğrenme, vb.)
- Kaynaştıırılacak öğrencinin yaşadığı zorlukları yenmek için sınıfta nelerin yapılabileceği (örneğin, öğrenciyi en ön sıraya oturtma, öğrencinin düzeyine göre ödev verme, vb.)
- Öğretmenin kaynaştıırma öğrencisinde gerçekleştirmeyi planladığı genel hedefler (örneğin, sınıfa uyum sağlama, okuma-yazma öğrenme, dört işlemi yapma, vb.)
- Öğretmenin kaynaştıırma öğrencisine ilişkin olarak diğer öğrencilerden beklentileri (örneğin, arkadaşlık etme, derslerde yardım sağlama, vb.)

Yukarıdaki önerilere ek olarak, normal sınıfa kaynaştıırılacak özel gereksinimli öğrenciyle ilgili benzeşim etkinliklerine yer vermek de çok yararlıdır. Benzeşim etkinliklerinde, diğer öğrencilerin kendilerini kaynaştıırılacak öğrencinin yerine koymaları ve bu öğrencinin sahip olduğu farklılıkları daha iyi anlamaları sağlanmaktadır. Örneğin, kaynaştıırma öğrencisinin gözleri görmüyorsa, görmeyen bir kişinin neler yaşadığını gösterebilmek amacıyla, sınıfta öğrencilerin gözleri bağlanarak çeşitli şeyler yapmaları istenebilir. Devinsel gelişimde gerilik gösteren bir kişinin ellerini kullanırken yaşadığı zorlukları gösterebilmek için, öğrencilerden ellerine çorap giyerek yazı yazmaları istenebilir. Böylece sınıftaki öğrencilerin kaynaştıırılacak öğrenciye ilişkin bilgilenmeleri ve gerçekçi beklentiler oluşturmaları sağlanacaktır.

4.3. Eğitim Programının Bireyselleştirilmesi

Kaynaştırma sınıfı öğretmeninin kaynaştırma uygulamasını benimsemiş olması, kaynaştırmanın başarıya ulaşmasında gereklidir ancak yeterli değildir. Aynı zamanda, öğretmen kaynaştırma öğrencisine uygulayacağı öğretim hakkında bilgi ve beceri sahibi olmalıdır. Bu bilgi ve becerilerin başında, eğitim programının bireyselleştirilmesi yer almaktadır.

Eğitim programını bireyselleştirmenin ilk aşaması, özel gereksinimli öğrencinin, kaynaştırıldığı sınıfla ilişkili tüm alanlardaki (örneğin, okuma-yazma, matematik, müzik, vb.) işlevde bulunma düzeyinin belirlenmesidir. Kaynaştırma öğrencisi bu alanların tümünde sınıf ortalamasının altında olabileceği gibi, yalnızca belli alanlarda gerilik gösteriyor da olabilir.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlamanın ikinci aşaması, kaynaştırma öğrencisi için, sınıf arkadaşlarından önemli ölçüde gerilik gösterdiği alanlarda, işlevde bulunma düzeyini dikkate alarak, amaç saptamaktır. Öğrenci için amaç belirlerken, öncelikle öğrencinin en çok işine yarayacak beceri ve kavramlara yer verilmelidir.

Örneğin, ikinci sınıfa kaynaştırılan bir özel gereksinimli öğrenci 1'den 10'a kadar olan sayıları okuyabiliyorsa ve bu sayılara kavram olarak da sahipse ancak saati okuyamıyorsa, bu öğrenci için matematik dersinde belirlenebilecek uzun dönemli amaçlardan biri de "saati okumak" olabilir. Bu uzun dönemli amaca yönelik olarak ise aşağıdaki kısa dönemli amaçlar belirlenebilir:

- Öğrenci, akrep ve yelkovanı gösterir.
- Öğrenci, saat tamları gösterdiğinde saatin kaç olduğunu söyler.
- Öğrenci, saat buçukları gösterdiğinde saatin kaç olduğunu söyler.
- Öğrenci, saat çeyrek geçeleri gösterdiğinde saatin kaç olduğunu söyler.
- Öğrenci, saat çeyrek kalaları gösterdiğinde saatin kaç olduğunu söyler.
- Öğrenci, her durumda saatin kaç olduğunu söyler.

Öğrencinin saptanan amaçlara ulaşabilmesi için ise okulda ve evde yapılabilecek etkinlikler belirlenmelidir ve evde yapılacak etkinliklerle ilgili olarak aile bilgilendirilmelidir.

Değinen özel hazırlıklar ve eğitim programının bireyselleştirilmesi olağan hazırlık ve program çalışmalarınızla nasıl bağdaşabilir? Açıklayınız.

3.4. Etkili Sınıf Yönetimi Tekniklerinin Kullanılması

Kaynaştırma öğrencisinin normal sınıfta başarılı olabilmesinin en önemli koşullarından biri de, öğretmenin etkili sınıf yönetimini sağlıyor olmasıdır. Etkili sınıf yönetiminin belli başlı öğeleri şöyle sıralanabilir:

- Sınıf kurallarının öğretilmesi: Sınıf kuralları ve bu kurallara uymanın ve uymamanın sonuçları belirlenmeli ve tüm öğrencilere öğretilmelidir. Uzmanlar sınıf kurallarının en fazla yedi tane olması durumunda akılda kalabileceğini belirtmektedirler.
- Öğrenci davranışlarının değiştirilmesi: Öğrencilerin uygun davranışlarını arttırmak için, etkili ödüllendirme sistemleri; uygun olmayan davranışlarını azaltmak için ise etkili caydırma sistemleri benimsenmelidir.
- Eğitim ortamının çekici kılınması: Eğitim ortamının tüm öğrenciler için zevkli ve ilginç hale gelmesine; dolayısıyla, öğrencilerin dikkatlerinin ders dışına kaymasının önlenmesine yardımcı olacak araç-gereç ve etkinlikler hazırlanmalıdır.

5. Destek Özel Eğitim Hizmetleri

Kaynaştırma uygulamalarının yukarıda açıklanan gereklere uygun ve umulan yararları sağlayacak şekilde yürütülmesinde, destek özel eğitim hizmetlerinin önemli bir işlevi vardır.

Destek özel eğitim hizmetleri, kaynaştırılan özel gereksinimli öğrenciye ve/veya kaynaştırma sınıfı öğretmenine sağlanan özel eğitim hizmetleridir.

Aşağıda, belli başlı destek özel eğitim hizmetlerinin özellikleri ile yarar ve sınırlılıkları yer almaktadır.

5.1. Kaynak Odada Eğitim

Kaynaştırılan özel gereksinimli öğrencinin eğitim gereksinimlerinin tümünün normal sınıfta karşılanamadığı durumlarda, öğrenci belli derslerde normal sınıftan çıkarılarak kaynak odada eğitim görebilir. Kaynak odadaki eğitim, özel eğitim öğretmeni tarafından bireysel ya da küçük grup eğitimi olarak yürütülür. Ancak, kaynak odadaki eğitimin amacına ulaşabilmesi için, normal sınıf öğretmeni ile kaynak oda öğretmenin yakın iletişim ve işbirliği içinde olmaları gerekir. Bunların sağlanamadığı durumlarda, normal sınıftaki eğitimle kaynak odadaki eğitim arasında tutarsızlıklar olabilmektedir. Ayrıca, kaynak odada öğretmenle daha yakın çalışma fırsatı bulan öğrenci, normal sınıfta da benzer yakınlığı beklemeye başlayabilmektedir. Bu da, kaynaştırma öğrencisinin normal sınıfta zorlanmasına yol açabilmektedir.

5.2. Sınıf-İçi Yardım

Gerektiğinde, kaynaştırma uygulamasının yürütüldüğü sınıfta, özel eğitim öğretmeni ya da yardımcı öğretmen tarafından sınıf-İçi yardım sağlanabilir. Sınıf-İçi yardım, kaynaştırma öğrencisine yönelik olduğunda, sınıf öğretmeni sınıfın geri kalanıyla öğretim yaparken, yardım sağlayan öğretmen kaynaştırma öğrencisiyle birey-

sel çalışır. Bunun tersi de olabilir; sınıf öğretmeni kaynaştırma öğrencisiyle bireysel çalışırken, yardım sağlayan öğretmen sınıfın geri kalanıyla ders yapabilir. Örneğin, matematik dersinde, tüm sınıfla problem çözme üzerinde çalışılırken, kaynaştırma öğrencisiyle sayı kavramı üzerinde çalışılabilir. Bu tür sınıf-içi yardım çalışmaları, kaynaştırma öğrencisi için çok yararlı olabilmekle birlikte, ortamın iyi düzenlenmesi durumunda önemli sakıncalara da yol açabilmektedir. Örneğin, dersliğin fiziksel özelliklerinin uygun olmaması durumunda, kaynaştırma öğrencisiyle sınıfta yürütülen bireysel çalışmalar diğer öğrencilerin dikkatlerini dağıtabilmektedir.

5.3.Özel Eğitim Danışmanlığı

Özel eğitim danışmanlığı, sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan normal sınıf öğretmenin, kaynaştırma öğrencisine ilişkin olarak aldığı danışma hizmetidir. Özel eğitim danışmanlığı, bu konuda uzmanlaşmış özel eğitim öğretmenleri tarafından sağlanabilir. Öğretmen, özel eğitim danışmanına, kaynaştırma öğrencisinin öğrenme ya da davranış sorunları için başvurabilir. Danışman ve öğretmen, birlikte çalışarak, kaynaştırma öğrencisinin sorunlarının olası nedenlerini irdelerler ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirirler. Öğretmen bu öneriler doğrultusunda, kaynaştırma öğrencisiyle sınıfta yürüttüğü çalışmaları farklılaştırır.

Özel eğitim danışmanlığı, kaynaştırma öğrencisinin davranış ve öğrenme sorunlarının çözümünün, sınıf öğretmenin kendisi tarafından gerçekleştirilmesini sağlar. Dolayısıyla, sınıf öğretmenin öğretmenlik bilgi ve becerilerinin gelişmesine yol açar. Böylece öğretmen, benzer sorunlarla ileride de karşılaşması durumunda, bu sorunları kendi başına çözmeye olasılığı artmış olur.

Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü tarafından yürütülen bir araştırmada, sınıfında kaynaştırılmış zihin engelli öğrenciler bulunan öğretmenlere, öğrencilerinin ilkokuma-yazma sorunları ile ilgili özel eğitim danışmanlığı hizmeti verilmiştir. Bu çalışmada, fiş okuma-yazmada önemli sorunları olan öğrenciler yer almıştır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin tümüne, özel eğitim danışmanının yönlendirmesiyle, sınıf öğretmenleri tarafından resimli fişler aracılığıyla fiş okuma-yazma çalışması yaptırılmıştır. Bu çalışmanın, araştırmada yer alan tüm öğrencilerde fiş okuma-yazma becerilerini geliştirdiği bulunmuştur.

Kaynaştırma uygulamalarının Türkiye'deki durumuna baktığımızda, kaynaştırmanın tüm engel gruplarında giderek yaygınlaştığı ancak destek eğitim hizmetlerinin aynı hızla yaygınlaşmadığı görülmektedir. Dolayısıyla, kaynaştırmanın başarıya ulaşması için, Türk Eğitim Sisteminin özelliklerine en uygun destek özel eğitim hizmetlerinin bir an önce belirlenmesi ve uygulamaya konması gerekmektedir.

Özet

Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilerin normal eğitim ortamlarında eğitilmesidir. Kaynaştırma, her türde ve düzeyde engele sahip öğrenciler için söz konusu olabilmektedir. Kaynaştırmanın, özel gereksinimli öğrencilere, kaynaştırma ortamındaki normal öğrencilere, kaynaştırma sınıfı öğretmenlerine ve anne-babalara pek çok yararları vardır. Ancak, kaynaştırma uygulamasının umulan yararları sağlayabilmesi için, bazı gereklerin yerine getirilmesi kaçınılmazdır. Bu gereklerden belli başlıları;

- (a) kaynaştırma öğretmenin ve okulun özellikleri,
- (b) kaynaştırma sınıfının hazırlanması,
- (c) eğitim programının bireyselleştirilmesi,
- (d) etkili sınıf yönetimi tekniklerinin kullanılmasıdır.

Kaynaştırma uygulamasının gereklerinin yerine getirilmesinde destek özel eğitim hizmetlerinden yararlanılabilmektedir. Destek özel eğitim hizmetleri, kaynak odada eğitim, sınıf-ıçi yardım ve özel eğitim danışmanlığı biçiminde kaynaştırma öğrencilerine ve/veya öğretmenlerine sağlanan ek hizmetlerdir. Kaynak odada eğitim, belli derslerde kaynaştırma öğrencisinin normal sınıftan çıkarılmasıyla yürütülmektedir. Sınıf-ıçi yardımda, yardım sağlayan uzman ile sınıf öğretmeni kaynaştırma sınıfında birlikte çalışmaktadırlar. Özel eğitim danışmanlığı ise, kaynaştırma öğrencisinin davranış ya da öğrenme sorunlarının çözümüne yönelik olarak sınıf öğretmenine sağlanan danışma hizmetleridir.

Değerlendirme Soruları

Aşağıdaki soruların yanıtlarını verilen seçenekler arasından bulunuz.

1. Özel eğitim ortamlarını, yaşlılarla birarada bulunma düzeyine göre sıraladığımızda, en az kısıtlayıcı olan ortam aşağıdakilerden hangisidir?
 - A. Gündüzlü özel eğitim okulu
 - B. Kaynak oda
 - C. Normal okul bünyesinde özel sınıf
 - D. Yatılı özel eğitim okulu
 - E. Normal okul bünyesinde normal sınıf
2. Aşağıdakilerden hangisi, kaynaştırmanın yararlarından **değildir**?
 - A. Kaynaştırma, normal öğrencilerin işbirliği yapma becerilerini artırır.
 - B. Kaynaştırmada, normal öğrencilerin davranışları özel gereksinimli öğrencilere model olur.
 - C. Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencinin kendi engel grubundaki bireylerle bütünleşmesini kolaylaştırır.
 - D. Kaynaştırma uygulaması, sınıf öğretmenin öğretmenlik bilgi ve becerilerini artırır.
 - E. Kaynaştırma uygulaması, anne-babaları çaba göstermeye güdüler.

3. Aşağıda yer alan destek özel eğitim hizmetlerinden hangisinde, hizmeti sağlayan uzman kaynaştırma öğrencisinin kendisiyle değil de kaynaştırma sınıfı öğretmeniyle çalışır?
- Sınıf-içi yardım
 - Özel eğitim danışmanlığı
 - Kaynak odada eğitim
 - Tümünde
 - Hiç birinde
4. Aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?
- Kaynaştırma sınıfı öğrencisinin eğitim programı, sınıfın geneli için uygulanan programla aynı olmalıdır.
 - Dünya'da ve Türkiye'de kaynaştırma uygulamaları giderek yaygınlaşmaktadır.
 - Bazı özel gereksinimli öğrenciler ayrı eğitim ortamlarında daha başarılı olurlar.
 - Tüm özel gereksinimli öğrenciler kendileri için en az kısıtlayıcı olan eğitim ortamına yerleştirilmelidirler.
 - Kaynaştırmayı başarıya ulaştıran etmenlerden biri de, kaynaştırma öğretmenlerinin kaynaştırmayı benimsemiş olmalarıdır.
5. Sınıfta uyulması gereken kurallar en fazla kaç tane olursa, akılda tutulma olasılıkları en yüksek olur?
- 5 kural
 - 6 kural
 - 7 kural
 - 8 kural
 - 9 kural

Yararlanılan ve Başvurulabilecek Kaynaklar

Algozzine, B., J. Ysseldyke ve J. Elliott. **Strategies and Tactics for Effective Instruction**. Longmont, Colorado: Sopris West. 1997.

Allan, J. ve G. Sproul. **Mainstreaming Readings and Activities for Counsellors and Teachers**. Toronto: University of Toronto Guidance Center, 1985.

Fiscus, E.D. ve C.J.Mandell. **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi** (Çevirenler: H.G. Şenel ve E. Tekin; Editör: G. Akçamete) Ankara: Özkan Matbaacılık, 1997.

Kırcaali-İftar, G. **Özel Eğitim Danışmanlığı**. I. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Cilt 1. Adana: Çukurova Üniversitesi, 332-338, 1994.

Kırcaali-İftar, G. ve A. Uysal. "Özel Eğitim Danışmanlığı Sürecinde Resimli Fişler Aracılığıyla Fiş Okuma-Yazma Öğretiminin Etkililiđi" 7. Özel Eğitim Günleri'nde sunulan bildiri, Eskişehir: 1997.

Lewis, R. B. ve D. H. Doorlag. **Teaching Special Students in the Mainstream (2. Baskı)**. Columbus OH: Merrill, 1987.

Özyürek, M. **Sınıfta Davranış Yönetimi: Uygulamalı Davranış Analizi**. Ankara: Karatepe Yayınları, 1996.

Senemođlu, N. **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1997.

Stephens, T. M., A. E. Blackhurst ve L. A. Magliocca. **Teaching Mainstreamed Students**. New York, NY: John Wiley and Sons, 1982.